

Urad vlade za komuniciranje

predlagam.vladi@gov.si

Številka: 010-4/2010/99

Datum: 4. 4. 2011

Zadeva: Odgovornost javnih uslužbencev - odgovor
Zveza: Vaš dopis številka 092-67/2011/1, z dne 17. 3. 2010

Spoštovani,

V zvezi s predlogom št. 1476 za spremembo zakonodaje, na podlagi katerega bi lahko odpustila vsakega javnega uslužbenca ali funkcionarja, ki "ni sposoben za delo v državnih organih" (zaradi izdajanja nezakonitih odločb), Ministrstvo za javno upravo posreduje naslednji odgovor:

Načelo vezanosti delovanja državnih organov na Ustavo in zakon ter legalitetno načelo (drugi odstavek 120. člena Ustave, ki določa, da upravni organi opravljajo svoje delo samostojno v okviru in na podlagi Ustave in zakonov) sta kot temeljni ustavni načeli v tesni povezanosti z načelom demokratične in pravne države.

Zakon o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07 – uradno prečiščeno besedilo, 65/8, 69/08 – ZTFI-A in 69/08 – Zzavar-E) sledi tem načelom in v skupnih načelih sistema javnih uslužbencev vsebuje:

1. načelo zakonitosti ("Javni uslužbenec izvršuje javne naloge na podlagi in v mejah ustave, ratificiranih in objavljenih mednarodnih pogodb, zakonov in podzakonskih predpisov" - 8. člen ZJU)
2. načelo strokovnosti ("Javni uslužbenec izvršuje javne naloge strokovno, vestno in pravočasno. Pri svojem delu ravna po pravilih stroke in se v ta namen stalno usposablja in izpopolnjuje, pri čemer pogoje za strokovno izpopolnjevanje in usposabljanje zagotavlja delodajalec." -9. člen ZJU).
3. načelo odgovornosti za rezultate ("Javni uslužbenec odgovarja za kvalitetno, hitro in učinkovito izvrševanje zaupanih javnih nalog."

V drugem delu ZJU, ki vsebuje posebne določbe za javne uslužbence v državnih organih in upravah lokalnih skupnosti, je z načelom zakonitosti vsebinsko povezano načelo politične nevtralnosti in nepristranskosti, saj uradnik, kot to določa 28. člen ZJU, izvršuje javne naloge v javno korist, politično nevtralno in nepristransko.

Z vsem navedenim je podan pravni okvir delovanja uradnika.

Predlog se nanaša na odpuščanje javnih uslužbenca, ki "niso sposobni za delo v državnih organih", iz obrazložitve pa izhaja, da se ta nesposobnost kaže v izdajanju nezakonitih odločb.

V zvezi z navedenim opozarjamo na dvoje, in sicer:

1. Termin "nesposobnost" je v drugem odstavku 159. člena ZJU opredeljen na naslednji način: "(2) Javni uslužbenec je nesposoben za svoje uradniško delovno mesto oziroma strokovno-tehnično delovno mesto, če ne dosega pričakovanih delovnih rezultatov." Ravno tako je potrebno opozoriti, da je v ustavi zapisana pravica do sodnega varstva: "Proti odločitvam in dejanjem upravnih organov in nosilcev javnih pooblastil je zagotovljeno sodno varstvo pravic in zakonitih interesov državljanov in organizacij." Nesposobnost javnega uslužbenca se ugotavlja po postopku, kot je predviden v Zakonu o delovnih razmerjih.
2. Glede "izdajanja nezakonitih odločb" pojasnjujemo, da je v upravnem postopku, ko se odloča o pravicah, obveznostih in pravnih koristih fizičnih ali pravnih oseb, predvideno pravno varstvo, in sicer zoper odločbe prve stopnje je (praviloma) možna pritožba in o njej odloča pritožbeni organ (velja torej dvostopenjsko odločanje). Skladno z določbami Zakona o splošnem upravnem postopku je pritožba zoper odločbo, izdano na prvi stopnji praviloma suspenzivno sredstvo, kar pomeni, da zadrži izvršitev izpodbijane odločbe. Odločba torej postane izvršljiva po 224. členu ZUP šele z dokončnostjo. Vendar lahko področni zakon določi, da pritožba ne zadrži izvršitve, predvsem zaradi varstva javne koristi ali tudi po ZUP v primerih nujnih ukrepov v javnem interesu (236. člen ZUP). Zoper drugostopno odločitev pa je možno sodno varstvo. Šele na podlagi pravnomočne odločbe druge stopnje oziroma sodbe sodišča, s katero je ugotovljena nezakonitost prvostopne odločbe, lahko sploh govorimo o nezakonitih odločbah.

V primeru če javni uslužbenec krši zakonske norme in pogodbene obveznosti, so v ZJU in ZDR predvideni posamezni instituti, katere lahko za različne primere kršitev uporabi delodajalec, in sicer:

1. disciplinska odgovornost
2. odškodninska odgovornost
3. ugotavljanje nesposobnosti
4. redna odpoved pogodbe o zaposlitvi in
5. izredna odpoved pogodbe o zaposlitvi.

Predlog se nanaša tudi na ugotavljanje odgovornosti funkcionarja. Zakon o sistemu plač v javnem sektorju (108/2009-UPB13, 8/2010 Odl.US: U-I-244/08-14, 13/2010, 16/2010 Odl.US: U-I-256/08-27, 50/2010 Odl.US: U-I-266/08-12, 59/2010 in 85/2010) v tretjem odstavku 2. člena podaja določa, kdo je funkcionar: "Funkcionarji so osebe, ki pridobijo mandat za izvrševanje funkcije s splošnimi volitvami, osebe, ki pridobijo mandat za izvrševanje funkcije izvršilne in sodne oblasti z izvolitvijo ali imenovanjem v Državnem zboru Republike Slovenije (v nadaljevanju: državni zbor) ali predstavniškem telesu lokalne skupnosti ter druge osebe, ki jih skladno z zakonom kot funkcionarje izvolijo ali imenujejo nosilci zakonodajne, izvršilne ali sodne oblasti." Razen z zakonom predpisanih postopkov ugotavljanja odgovornosti, pa njihovo odgovornost ugotavljajo in ocenjujejo tudi volivci na volitvah.

Upošteva vse navedeno, Ministrstvo za javno upravo meni, da je področje odgovornosti za kršitve javnih uslužbencev v obstoječi zakonodaji dobro in celovito urejeno, zaradi česar po mnenju ministrstva ni potrebna dodatna ureditev.

S spoštovanjem,

Irma Pavlinič Krebs
MINISTRICA